

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
SIBOURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Ruz. Angenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anson Oppelt.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAMĂ** pe
pagina 3-a o seriă 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA” iese în ne-care și
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la 4-ni colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în oasă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 249.

Brașov, Joi 11 (24) Noemvrie.

1904.

Crisa și agitațiunea maghiară.

Intre acei membri ai partidului guvernamental maghiar, cari, din incidentul atentatului săvârșit Vinerea trecută de contele Tisza în contra regulamentului camerei, au eșit până acuma din acest partid, se află și contele Iuliu Andrassy și Coloman Szell.

Acești doi bărbați de stat mai cu greutate din clubul liberal nu se mulțumesc însă numai cu simpla secesiune, ci sunt decisi a-și depune chiar și mandatul de deputat, ceea ce înseamnă, că deocamdată simt necesitatea de a se da la o parte, ținându-se rezervați față de acțiunile politice. Iuliu Andrassy, fost ministru *à latere*, se dice, că s'a decis a face pasul amintit, fiind-că e de părere, că contele Tisza deși, după credința lui, are cele mai bune intențiuni, n'a fost norocos în alegerea timpului și iu metodul pentru executarea acțiunii sale. Se teme deci, că procedura lui Tisza va ave grave consecvențe.

Am primit impresiunea — a dause contele Andrassy — că țera seu cel puțin partea covârșitoare a opiniei publice dorește și pretinde întrebuintarea forței. De aceea mă simt izolat și nu vreau să iau asu pră-mă nici un fel de răspundere.

Cam tot în acest sens se se fi pronunțat și Coloman Szell.

Decă într'adevăr Andrassy a rostit cuvintele de mai sus ori nu, ele sunt și rămân caracteristice pentru situațiunea creată prin debutul lui Tisza în manifestarea „mânei țării”.

În adevăr, după concentrarea și solidarizarea tuturor fracțiunilor opoziționale în lupta contra guvernului Tisza, desfășurarea crizei actuale atârnă de-acolo, cum și pe ce parte se va pronunța majoritatea poporului maghiar: pentru întrebuintarea forței, cum cere partidul guvernului, seu pentru restabilirea stărei de mai înainte și delăturarea experimentului tiszaișt, cum cere opoziția?

Ministrul-președinte Tisza, căruia totă lumea îi atribue ađi un extra-ordinar talent de agitator, a înăunurat — în adunarea populară de Duminecă din Budapesta, unde și-a ridicat vocea dând alarm și vrând a ațîța țera întregă în contra opozițiunii, — campania „mânei țării”, care tinde a ferici țera cu forța, fără de a mai ține seamă de forme și de legi.

Ce-i drept, abia au trecut cincidecile de la închiderea dietei; cu toate acestea ni-se pare până acum prea neînsemnat echoul ce l'a avut în provincie aplicarea forței și justificarea ei în meetingul de la Budapesta.

Nu ne indoim, că s'au dat ordine fișpanilor pretutindenți să aranjeze manifestațiunii de aprobare și de încredere față cu guvernul, prin comitate. Până acuma însă abia s'au trimis câte-va adrese telegrafice de prin comitate în ajutorul guvernului, pe când foile opoziționale sunt cu mult mai bogate în reproducerea

de adrese și telegrame de aderare la alianța opozițională.

Se asigură însă, că din partea guvernului toate sunt puse la cale pentru-ca plebiscitul maghiar, jidano-maghiar și maghiaron să iasă în favorul forței. Chiar și miniștri, se dice, vor merge în cercurile lor electorale, ca să agite poporul și nu ne indoim, că se va face încă prea mult în direcția acasta; pentru ceea ce garantează în destul talentul de agitator al ministrului președinte.

Opoziția aliată maghiară, firește, nu va sta nici ea cu mâinile în sân. S'a și pus pe lucru și se laudă și se felicită de pe acuma, că, fiind solidară și pe timpul când eventual se vor ține alegerile dietale, prin însuși faptul că nu se vor mai combate candidații opoziționali între ei, ea va câștiga de la guvernamentalii nu mai puțin de 30-40 mandate.

Pentru moment opozițiunea aliată are vre-o 160 de membri și se mângăie că și cei 20, cari au părăsit până acuma partidul liberal, vor sprijini contra-acțiunea ei.

În toate socotelile acestea figurează numai elementul domnitor cu parașiții lui. Naționalitățile par-că nici n'ar mai fi. Deputații sași, cari singuri mai aveau aerul de a reprezenta pe acasta mică naționalitate, stau înăbușiți în atmosfera absolutistă a liberalilor lui Tisza și de când a izbucnit criza par-că s'au cufundat în Dunăre.

Nu e vorbă de naționalități, fiind-că ele nu sunt în dietă, ăr în afară de dietă nu seiu se fie solidară nici ca ai lui Tisza, nici ca ai lui Kossuth și Apponyi. Și totuși ce rol colosal n'ar avea naționalitățile în aceste momente!

Ce ocaziune splendidă nu li-s'ar da de a dovedi, că și într'o tabără și în cealaltă maghiară sunt culpabilii stărilor triste de față, că și unii și alții le-au creat numai și numai prin întrebuintarea forței și prin călcarea și disprețuirea legii și a dreptului.

Ore crudul destin va condamna și de astă-dată naționalitățile se servescă mai mult ca material de exploatare pentru eroii maghiari ai principiului forței? Cum s'ar potrive acasta cu dispoziția lor în urma tractării, ce o întimpină de la acest guvern în cauza școlilor?

Brașov, 10 (23) Noemvrie.

Corpurile legiuitoare române sunt convocate în sesiune ordinară pentru ziua de 15 Noemvrie v. a. c.

Crisă ministerială în România. Diarului „P. L.” i-se depeșeză din București cu data de 21 Noemvrie: „Crisa de cabinet anunțată deja, a izbucnit prin demisionarea ministrului de interne B. Lascăr. Lascăr, după ce și-a înaintat ministrului președinte dimisia, a plecat la Sibina, unde se vor face probabil încercări de a-l determina să revină asupra hotărîrii sale. Lascăr a fost unul din stâlpii cabinetului Sturdza și retragerea lui alterează în mod însemnat acest cabinet. Se

svonesce și de dimisia ministrului de justiție Gianni, unul din amicii cei mai intimi ai lui Sturdza, fapt, căruia Gianni are să mulțumescă portofoliul dobândit, fără să fi fost mai înainte deputat, seus să fi desfășurat vr'o activitate parlamentară. Momentan nu se poate prevedea, ce consecvență vor ave aceste demisionări. Depinde mult de la aceea, decă Lascăr va pute fi determinat să rămână.”

Adunări săsesci contra proiectului Berzeviczy. Comitetul cercual săsesc al Sibiiului a decis în ședința sa de Luni, a convoca pe alegătorii dietali din cele două cercuri electorale ale Sibiiului la o întrunire, cu scop de a protesta contra proiectului Berzeviczy și de a exprima deputaților sași încredere pentru acțiunea inițiată din partea lor contra proiectului despre reforma învățământului primar.

„In dōga Poloniei.”

Un amic al fōiei noastre din Bănat face următoarele contemplații cu privire la situațiunea actuală politică din Ungaria:

Timișoara, 21 Noemvrie n.

Intre numărōsele „enunțaiuni” ce se făcu în timpul mai recent primul-ministru al Ungariei, fiul „energicului” seu tată deja adormit în Domnul, a fost și una care dicea la adresa opoziției: „*Voie aduceți țera în dōga Poloniei!*”

Nu seiu, decă s'au rostit aceste cuvinte în adevăr ori ba, căci cu urechile mele nu le-am auzit, dēr de cetit le-am cetit, chiar într'o fōiă guvernamentală.

Așa e! am exclamat eu în mine, când le-am cetit. Asta e drept și adevărat. Dēr ca să fie enunțaiunea de-odată și un adevăr necontestabil, ar trebui, după părerea mea, ca cuvântul „*voie*” să fie înlocuit prin cuvântul „*noi*”, căci numai așa are înțeles.

Nimeni, nici măcar diarele de cel mai greu calibru „patriotic”, nu a dat atențiune acestei enunțai și nici nu a apretiat-o. Pōte că și d'aceea nu, pentru-că faptele, în deosebi cele petrecute în noptea de la 18 spre 19 ale curentei în dietă — vorbesc de sine.

Nu voesc nici eu să apretiez acasta „enunțaiune”, dēr în ca să fie înregistrată în venerabila „Gazetă” pentru posteritate.

D'aci încolo și față de starea în care se află parlamentarismul actual al Ungariei, cred că fie-care Român cu conștiință curată, patriot adevărat și om serios din Ungaria, trebuie să cugete și să-și dică, desi cu durere în sufletul seu: „Dōmne, ție-ți mulțămim, că nu suntem între ei, deci nici părtași la ilegalitățile lor și la sinuciderea lor — nu suntem.”

Am voit și voim, cu totă bunăvoință și în totă sinceritatea, să-i luminăm, să-i scōtem din rătăcirea neagră în care se află, să respirăm temerile și fantōmele lor nebasate și închipuite, și să le băgăm minte în cap, — dēr nu e nici-decum cu puțință.

Ei ne-au esclus din parlamentul, care acum a devenit exclusiv al lor, căci nu ne recunosc nici măcar ca naționalitate, necum ca națiune română în regat. Ei au ocupat totă puterea în stat și

au abusat de dēnea: și-au făcut, legi sieși ca să se sinucidă prin ele; și-au format, ei de ei, și cu abateri de la principiile dreptului public de stat, un concept de „patriotism”, care nu este patriotism genuin, ci este o minciună încornantă.

Și la urmă au mai enunțat și dogma, tot așa de mincinosă, că numai ei sunt „elementul constituitor de stat”, prin urmare numai ei au dreptul de a diriguie statul și destinele tuturor.

Ei bine, trebuia să răspundem noi Români, prin abținēța și prin neparticiparea noastră la toate acestea. Noi scim și vedem cu ochii, că faptul real și necontestabil în regat, este de tot altul. Noi scim că bunul Dumnezeu, când a întemeiat și creat statul ungar, nu fără temeiū l'a alcătuit din diferite naționalități, și că același Dumnezeu nu numai ca din întâmplare a presărat elementul maghiar cu popor român și cu elemente de alte rase, ci cu intențiune și cu scop a făcut-o acasta. Sciind astea, credem, că decă elementele amintite s'ar bucura de drepturile lor legale și naturale în stat, întocmai precum concurg ele cu sudōrea, avutul și sângele lor la apărarea și susținerea lui, atunci multe elemente turbulente, cari n'ar trebui să aibă loc în dietă, ar fi înlocuite prin omeni serioși și liniștiți, prin patrioți adevărați, ăr țera însași n'ar fi în pericol a ajunge în „dōga Poloniei”, seu într'o dōgă dōră și mai rea.

Pururea ne-au đis cei de la cârma statului, că naționalitățile sunt „inimicii”, ele sunt periculoase etc. etc. Eță acum probă și dovadă eclatantă, că nu „inimicii interni”, ci tocmai „amicii”, „patrioții” get-beget sunt cari amenință parlamentarismul, țera, ba chiar însași „națiunea” ungerescă în temelile sale!

Situațiunea politică ungară.

În țera întregă se vorbesce și se discută ađi fōrte mult asupra situațiunii create prin votul de Vineri șera al majorității guvernamentale. Și nu e mirare, decă în ast-fel de împrejurări se colportă fel de fel de faime basate pe presupuneri și combinațiuni. Așa, de pildă, s'a răspândit ăr svonul, că ministrul de justiție Plosz și-ar fi dat dimisia și că însuși contele Tisza ar fi declarat într'un cerc intim, că nu crede să se mai pōtă ține mult timp la guvern.

Știrile de acest fel sunt însă numai pure combinațiuni. În situațiunea actuală membrii cabinetului sunt solidari și în stadiul actual al evenimentelor e absolut esclusă o crisă parțială de cabinet.

Asupra unui lucru nu mai începe totuși discuție. Acele elemente din sinul partidului guvernamental, cari nu prea sunt devotate persoanei și principiilor ministrului președinte Tisza, încep a-se înstrăina de el și a-și mărturisii pe față înstrăinarea prin repășirea din clubul liberal. Până acum și-au dat dimisia din partid nu mai puțin de 16 deputați, între cari e și contele Ales. Karolyi, șeful agrarianilor. Se asigură, apoi, că Coloman Szell își va depune mandatul, dēr că va declara, că prin acasta nu vrē să ia poziție contra lui Tisza, ci vrē numai să rămână consequent atitudinii sale, care nu se unesc cu procedurile forțate.

Despre planurile guvernului nu se știe nimic pozitiv. Un țiar vienez, care adese-ori primește informații din cercurile guvernului ungar spune, că Tisza va deschide proxima sesiune dietală la 8 sau 9 Decembrie. El e pregătit și se așteaptă la scene tumultuoase în parlament, dăr convocarea din nou a dietei nu o va face cu alt scop, decât a i-se vota indemnitatea bugetară pe primele luni ale anului viitor, eventual și proiectul de recruți pe 1905. Deoarece atât indemnitatea, cât și recruții ar urma să se voteze pe baza așa numitei *lex Daniel*, Tisza crede, că rezolvirea acestor proiecte nu va întâmpina piedeci prea mari. În aceeași scurtă sesiune Tisza ar face să se voteze și propunerea sa referitoare la alegerea comisiunii de 21 pentru pregătirea proiectului de revizuire definitivă a regulamentului. Tote aceste are de gând să le facă Tisza până la 15 Ianuarie viitor. Dacă și la dezbaterile proiectelor amintite camera nu va fi scutită de scene turbulente, în Febr. Tisza va dizolva dieta, er nouele alegeri generale dietale vor urma să se facă în Martie.

Intr'aceea atât guvernul, cât și opoziția își comandă în provincie adrese de aderență. Dînic sosesc la biroul clubului liberal și la cluburile opoziționale din Budapesta telegrame de încurajare și aderență.

După o scire mai nouă, contele Tisza ar fi decis, ca dimpreună cu alți membri din cabinet, să facă excursiuni în întreaga țară și să țină discursuri în care să dea sémă despre activitatea sa politică. Așa făcuse pe vremuri și ministrul președinte engles Chamberlain, când simțise, că i-se clatină terenul sub picioare. Ar fi interesant să vedem pe contele Tisza umblând prin țară cu jalba în proțap contra opoziției aliate, pentru a face propagandă șie-și și a-se asigura de voturile alegătorilor la proximele alegeri.

Din „Reichsrat“-ul austriac.

Am amintit despre declarația ministrului președinte austriac Dr. Koerber în afacerea cunoscutelor evenimente tumultuoase de la Innsbruck. Asupra dezbaterii, ce s'a încins în urma acestei declarații în ședința de la 18 Noembrie a „Reichsrath“-ului, trebuie să revenim, fiind-că prezentă unele momente grave.

Deputatul contele Sternberg (ceh-feudal) a ținut între altele următoarele:

„Ministrul președinte a ținut er, că în istoria Germanilor se află firul de aur al eforturilor necurmuate de a conserva și a duce la înflorire imperiul. Cu declarația acésta oratorul nu pôte fi de acord. Din contră, politica Germanilor în ultimii 20 de ani a dovedit, că Germanii nu urmăresc o politică de stat, ci o politică de rasă și jertfesc interesele statului pentru interesele propriei lor rase.

„Cea mai bună dovadă pentru politica de rasă a Germanilor, este atitudinea

lor la Innsbruck. Concepția Germanilor, că studenții negermani trebuie să stea cu mâinile în sin, când Germanii îi iau la bătaie, este forțe ciudată; oratorul însă găsesce, că nu e decât firesc, ca cel ce este atacat cu băta, să se apere cu o armă și mai strasnă. Ceea ce a făcut Italianii în Innsbruck, n'a fost decât legitimă apărare.

„Ordnatiunile referitoare la limbă au fost pôte prea aspre, și mai bine era decât se evitau. S'eu pôte nu este o rigóre excesivă, a impune ómenilor în vîrstă, să învețe o limbă, care nu e tocmai ușoră de înțeles?

„De altmintre acésta este o cestiune de pâne a profesorilor și advocatilor, cari nu vréu să învețe o limbă nouă, o cestiune, care n'are alt scop, decât căpătuirea studenților, cari n'au învățat nimica. Peste tot, în camera acésta întreaga politică nu este decât o politică studentescă.

Egala îndreptățire a naționalităților în Austria este un postulat, peste care nu se pôte trece așa ușor... Erórea politice Cehilor tineri nu residă în obstrucțiune, ci în faptul, că forțele clubului Cehilor nu stau nici în proporție cu postulatale lor. Numai întórcerea la principiul solidarității pôte să readucă națiunii cehice poziția de care are necesitate, decât vré să ajungă ceva în statul austriac. Solidaritatea cu cehii Slavi, și în prima linie cu Polonii, trebuie să devină o axiomă a politicei Cehilor“.

Oratorul discută apoi cazul Wallburg. S'eu admitem — dice contele — că Wallburg și sora sa Simic sunt copii nelegitimi, nobilimea însă are un deosebit respect pentru sânge, credénd că în sângele ce curge în vinele cuiva, se sintetizează întregul farmec și întreaga strălucire a trecutului.

„Dacă însă purtătorii acestui sânge nu respectéză propriul lor sânge și lasă să fie călcat în noroi, atunci cum pot aștepta să fie respectat de alții? Nevasta unui ofițer de gardă a stat 14 zile în arest cu o hótă ordinară, fiind-că a intentat un proces civil arhiducelui Rainer, er soțul ei a fost isgonit din gardă. Cum să aibă poporul încredere în drept și lege, când pe la judecătórii băjbăe de certificate de botez și căsătorie false, cari au fost falsificate de domni prea înalți (Archiducii).

„Dacă se obiectéză, că acel mare domn este un moșneag ramolit, el are un mareșal de curte, care este responsabil pentru asemenea fapte necualificabile. Lucrurile de necredut, ce se petrec la curte, cazul Dr. Bachrach, Matlasich etc. nu sunt exemple bune pentru popor. Cerem de la ministrul președinte să ne ocrotéză de atentatele criminale, ce se fac asupra onórei și libertății noastre din partea Curții... Cât timp voiđ avé o picatură de sânge albastru în vinele mele, voiđ lupta pentru dreptul desconsiderat de Curte.

„Impotriva unor asemenea întâmplări nu există decât un remediu: comisiunea parlamentară de investigație... Dacă am alege o asemenea comisiune și comisiunea acésta n'ar avé altă problemă, decât publicarea infracțiunilor de drept sevărșite de acești feciori cu ósele moi, și atâta ar fi suficient pentru a ridica vechea noastră Austrie. Exemplul réu vine de sus.“

Pentru expresiunile insultătoare față cu Archiducii și pe cari „N. Fr. Pr.“ de frica censurei nici nu le-a reproduș tóte — președintele a chemat la ordine pe contele Sternberg.

„Bismarck-ul maghiar“.

Diarul ultra-șovinist „Magyar Szó“, care dînic combate viu pentru politica țiszaistă, publică în numărul său de la 22 Noembrie un articol de propagandă, în care încóercă să justifice cea mai nouă lovitură a contelui Tisza, pe care-l numesce Bismarck-ul maghiar.

Intre altele spune, că dinastia habsburgică vede acum cât de greșită a fost politica ei timp de 400 de ani și decât ar mai urma pe calea din trecut, și-ar pierde tronul. Védénd dinastia, că adi máne, prin luptele de naționalitate, Austria are să se dismembreze, începe să caute sprijin în Ungaria, întărind hegemonia maghiară.

Maghiarul — dice „M. Sz.“ — n'are rudenii de sânge în afară ca Némțul, Slovaca, Valahul, Sêrbul, Ruténul, Italianul, Croatul și Polonul. Prin urmare numai pe el (Maghiarul) se pôte rézima dinastia. Aici zace cauza pentru care dinastia s'a învoit să se maghiarizeze armata, și tot aici este a-se căuta motivul pentru care dinastia este învoită cu maghiarizarea naționalităților. O singură condiție a pus însă: să fim o țără unitară, puternică și solidă baza creării întorsăturii celei mari.

Apoi continuă așa: „Éta esplicarea hotărîrii lui Tisza. El vré să creeze baza pentru noua rënduială, chemată a face o mare și puternică Ungarie. Vré se creeze imperiul maghiar, și vré să scóta și din pámént pe cele 30 milioane de Maghiari, cu cari să reinvieze din nou imperiul lui Matia și al lui Ludovic cel Mare.

„Tisza este cel ce vré să creeze unitatea maghiară, dinastia maghiară. Ori îi va succede lui acésta, ori va cadé încur-sele ce i-le pun trădătorii și egoiștii. El însă va merge înainte pe calea apucată...“

Mai frumos e, că cei de la „M. Sz.“ cred ceea-ce spun.

Résboiul ruso-japones.

Despre situațiunea la Port-Arthur n'au sosit în zilele din urmă sciri mai de sémă.

Din Dalny se anunță, că la 18 și 19 Noembrie Japonessii au reînceput éráși atacul general contra fortăreței. După o depeșă din Cifu însă, nu e vorba de un atac general, ci numai de sosirea unor trupe nóu-de întărire, cu cari Japonessii vréu să încere din nou norocul.

La Mukden se crede, că garnisóna din Port-Arthur va rezista până la fine. Chiar și în cazul când Japonessii li-ar succede a cuceri forturile din împrejurimea orașului, Rușilor le rămân forturile de pe malul mării, din cari pot să reziste cu succes până la sosirea flotei din Baltica.

La festivitatea aniversării fondării academiei de marină din Petersburg, ținută la 20 Noembrie, s'a cetit telegrama de felicitare a contra amiralului Grigoriévici de la Port-Arthur în care acesta dice:

„Toți ne aflăm bine, curagiul nostru n'a scăđut și suntem convinși, că cu ajutorul lui Dumnezeu vom rezista asediului, ținénd cetatea spre bucuria domnitorului nostru.“

În Mancuria domnesce încă liniște relativă. După ultimile sciri, uu caracter mai viu au luat numai luptele de recunoscere. O luptă mai violentă a avut loc la colina Putilov pe care o atacară din nou Japonessii, dér au fost respinși cu pierderi însemnate.

Corespondentul diarului „Brseviya Vjedomosti“ telegrafieză din Mukden, că lupta de artilerie începută la 17 l. c. a încetat cu totul.

Ultimele sciri despre atitudinea fronturilor dușmane, cari își stau față în față la riul Saho, sunt de natură pacnică, deși în unele puncte distanța detașamentelor inimice e redusă la 400 pași.

Causa acestui fenomen cam ciudat între doi beligeranți, cari se luptă pe viață și mórte, se esplică în mare parte prin faptul, că clima aspră, care dominează în Mancuria, necesiteză deopotrivă și pe Ruși și pe Japonessii să nu-și părăsescă întăriturile și ascunđtórele lor, pregătite mai înainte.

În cazul, că unul dintre beligeranți ar intenționa să-l atace pe celălalt, el ar trebui mai întâiu să-și părăsescă întăriturile, unde e scutit contra frigului, avénd lemne și îmbrăcăminte caldă la dispoziție, er în decursul înaintării contra dușmanului ar trebui să-și facă noué întărituri în pámént, pentru a se scuti contra focului dușmanului. Acésta însă e actualmente imposibil, deoarece páméntul e atât de tare în urma înghețului, încât nu se pot face săpături.

Frigul acesta se resfrânge însă și asupra manúării armelor. Cu degete înghețate nu prea poți umplé pușca și țin-tirea e forțe îngreunată. Aproximarea cu apă e deja îngreunată în lagér, fiind apa înghețată. În cazul părăsirii lagérului, ea devine însă și mai anevoioasă. Apa înghețată în bidónele ce le pórtă soldații cu ei. În cazul unui atac, primul lucru pe care-l cere un rănit e apa, căci ranele causéză mari arsuri. În cazul acesta însă dorința rănitului nu se pôte implini din lipsa de apă. Las că nici ranele nu se pot spála și astfel răniții sunt espuși la cele mai crâncene chinuri.

Sunt érá momente importante de natură umanitară, la mijloc, cari stau mai presus de voința conducătorilor armatelor și cari în asemenea casuri au drept urmare încetarea ostilităților.

Despre aprovizionarea armatei rusesce, s'a pronunțat în chipul următor întendantul șef al armatei lui Kuropatkin óátră corespondentul diarului „Ruskoje Slovo“:

Trupele primesc dînic pâne prospétă și numai în timpul operațiunilor sunt silite a-se mulțumi cu pesmeți. De carne

cier engles, nu-l vom contrađice pe Ingram.

The Raven constă din 18 strofe. Fiecare strofă are 6 rînduri. Ideia principală e variațiunea unui esai, pe care-l scrisese mai înainte.

În Corbul vibreză simțemintele vinovate ale unui amoresat părăsit, ale unui psiholog histeric, care prin lacrimile sale vede o pasere nêgră, un corb venit spre a-i îngâna la tóte întrebările cuvéntul „nevermore“. Poetul ne pare un semidoct în poemă. În strofele dintăiu apare impresiionist, un blând visător, care răsfoiesce cartea unei sciințe uitate. De ódată însă acest idealist se preschimbă. Auđind sgomote, ciocăniturii la ușa camerei, se ridică speriat de la masă, er în capul lui vijiesc diferite gânduri. — Perdelele fișie misterios și inima poetului se umple de o gróză nesimțită până acum:

„Vre-un óspe stă acolo, ce vrea să între 'n l'nter. Un óspe, cere soutu-mi, un óspe stă la ușa-mi, Acela va fi“....

Și îndată se deșteptă din letargia spaimei, și răspunde: „Vé cer iertare

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

The Raven.¹⁾

(Corbul).

În numărul din 29 Ian. 1845 al diarului Evening Mirror a apărut o poesie mai lungă, sub titlul The Raven și semnată „Quarles“.

Acésta poesie a fost cunoscută în curénd de întreaga Americă.

Autorul: E. A. Poe, nenorocitul și impilatul „servitor al Musei“ (cum se numesce el într'un loc) descoperit fiind de redactorul foii The American Whig Review (unde s'a publicat apoi „Corbul“ cu subscrierea autorului), a fost viu felicitat de publicul cetitor.

Sórtea lui Poe a fost ironia sortii.

El munciise din anul 1827 (când își publică juvenilité) fără să fi fost aprețiat s'eu încurajat de cineva.

¹⁾ Din o lucrare mai lungă, care o să apară în curînd. (Edgar Allan Poe, de Emil Isac).

Și éta, o poesie îi implinesce visul de a fi cunoscut. O poesie în care-și vârsă tot amarul sufletului său îmbătrânit îi aduce aplausele nesfîrșite ale „flămândilor“ cetitorii.

Ce ironie a sortii!

Poema Corbul²⁾ (Scherro numesce romanță) nu e cunoscută publicului nostru. În limbile străine e tradusă.³⁾ Astfel publicul cetitor al Europei culte cunósce calitățile eminente ce le are acésta minunată creațiune poetică.

E. Poe a scris-o în catul al treilea al unui palat din bulevardul St. Nicholas în New-York, după părerea unui critic engles⁴⁾, inspirat de o buhă.

²⁾ The Raven and other Poems, published New-York and London, Nov. 1845.

³⁾ Traduceri: în l. germ. de Strodtmann, Nicolas Müller Ellen; în l. francésă de Charlv's Baudelaire, Mallarmé (în prosă); în l. maghiară de Szász Károly, Léway József, Ferenczi Zoltan. În numărul din 5 Oct. 1904 al diarului „Vremea“ am cetit o traducere în prosă a d-lui Victor Anestin, e necorectă — transcrisă din Baudelaire.

⁴⁾ I. Gailberth. (Post).

În ce privesce genașea poemei, suntem de acord cu Ingram,⁵⁾ care susține că Poe a imitat poesia lui A. Pike (Isadore publ. New Mirror, 14 Oct. 1843) un prietin al lui, membru în redacția unui diar (Broadway Journal) la care lucra și el.

În adevér, decât vom analiza Isadore a lui Pike și vom asemăna-o cu The Raven, vom observa legăturile ce există între aceste două poesii. Pike descrie la mentația adresată iubitei mórte, er Poe idealizează persóna ce nu pôte exista ca să reiasă un relief al iubitei care pôte exista. În Isadore refrenul e „forever Isadore“⁶⁾, er Poe a creat cunoscutul „nevermore“⁷⁾. În cealalalte părți aceste două opere sunt divergente. Mai amintesce Ingram despre Barnaby Rudge a lui Dickens de unde luase Poe personificarea Corbului. Dacă vom ceti criticile lui⁸⁾ în cari se ocupă cu mult interes de marele roman-

⁵⁾ I. Ingram: E. A. Poe p. 225—227.

⁶⁾ Pururea Isadore.

⁷⁾ Nici ódată.

⁸⁾ Criticisms. Charles Dickens.

Brassóvármegye allapánjától.

Sz. 10626 - 1904.

Pályázati hirdetés.

Krummel Reinhard Brassó városi III. oszt. iroda tisztnek Szász-magyaros község jegyzőjévé történt megválasztása folytán megüresedett III. oszt. városi irodatiszti állásra az alább felsorolt feltételek mellett ezennel pályázatot nyitok és felhívom, mindazokat, kik ezen állásra pályáznak, miszerint kellően felszerelt kérvényüket legkésőbb 1904. évi december hó 7-ig adják be hozzám, mert elkésletten, vagy kellően fel nem szerelt pályázati kéresek figyelembe nem vehetők.

Az állás javadalmazása áll:

évi 1200 korona törzsfizetésből, 300 korona lakpénzből és ötször öt évenként ismétlődő 100 korona korpótlékból.

Pályázók igazolni kötelesek:

- 1) Életkorukat (keresztlevéllel);
- 2) fedhetlen előéletüket (hatósági bizonyítvánnyal);
- 3) Iskolai képzettségüket;
- 4) hogy a katonai kötelezettségnek eleget tettek, vagy hogy az alól felmentettek;
- 5) eddigi alkalmazatásukat;
- 6) a mennyiben nem allanak már a város szolgálatában, a magyar, német és román nyelv ismeretét szóban és írásban.

Megjegyzem, hogy a városi szervezeti szabályrendelet 111. §-sa értelmében a városi irodatisztnak nincs megengedve ipart folytatni, üzleti vállalatnál bel- vagy kültagként részt venni, továbbá minden olyan melék foglalkozást folytatni, mely által szerződészerű függőségű viszonyba jön egyesekkel vagy testületekkel szemben.

Brassó, 1904 évi nov. hó 18.

Dr. Jekel,
alispán.

1-1,1569.

Cursul pieței Braşov.

Din 23 Noemvrie n. 1904

Bancnote rom. Cump.	18.68	Vënd.	18.74
Argint român.	18.60	"	18.70
Napoleon d'ori.	19.05	"	19.10
Galbeni	11.20	"	11.30
Ruble Rusesoi	2.53	"	2.54
Mărci germane	117.20	"	117.40
Lire turcesoi	21.50	"	21.60
Seris. fonc. Albina 5 ^o	101.-	"	102.-

La Restaurantul „Impăratul Romanilor“

odala separefă aranjată din nou și provădută cu ventilație hydraulică, și care este foarte potrivită pentru societăți intime mai restrinse, este liberă încă pentru câteva zile din săptămână, și se poate angaja de asemenea societăți.

1-3,1548.

CUI ÎI PLACE

o față delicată și curată, fără pistruiri o piele môle și un teint trandafirii? Acela se spele în fie-care și cu renamitul săpun medicinal

Bergmann's „Lilienmilchseife“

(Marca: 2 miner.)

de la Bergmann & Co. in Dresden și Tetschen a/E.

Se capătă bucată cu 80 bani,

in farmaciile:

- VICTOR ROTH la „Ursu“
- FR. STENNER la „Leu“
- JUL. HORNUNG la „Arap“
- TEUTSCH & TARTLER drog. farmacia W. LINGNER,
- J. B. MIRSELBACHER sen.

in Braşov;
in Sighişoara.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Noemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.95
Renta de corone ung. 4%	98.15
Impr. căil. fer. ung. in aur 3 1/2%	88.90
Impr. căil. fer. ung. in argint 4%	97.95
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. ca premii	207.-
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	162.-
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de argint austr.	99.95
Renta de aur austr.	120.-
Renta de corone austr. 4%	100.15
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.35
Losuri din 1860.	156.-

Acții de-ale Băncii austro-ungară.	16.28
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	796.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit	674.75
Napoleon d'or	19.08
Mărci imperiale germane.	117.60
ondon vista	239.42 1/2
Paris vista.	95.20
Note italiene	95.20

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunar.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

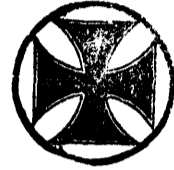
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da impreviziunii. că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neurație, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătăie de inimă, sgârțuri de inimă, asmă, aușul greu, sgârțuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află alestate încurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste alestate Acel pacient care in decurs de 45 zile nu se va vindeca. i-se retrimita banii. Unde orice încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese co fa de cu aparatul „Volta“, de ore-c „Ciasul-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaris a fost ofici-s oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țera și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

Mare ocaziune de Crăciun.

Subscrisul are onórea a aduce la cunoștiința On. public, că **vinde** cu prețuri de tot scădute

tóte mărfurile din Magazinul său precum: Stofe engleze pentru rochii de dame negri și colorate; Bluse de stofe și mătase; Flanele, Barcheturi, Creton și Zephyre, Chifonuri Schroll, Lingerie, Pânzeturi, Perdele de dantelă, asemenea stofe engleze pentru bărbați, Cămăși, Cravate, Batiste etc. Tricots pentru dame, bărbați și copii.

Rog On. public a se convinge in propriul interes de prețurile cele ieftine.

Cu totă stima

LUDWIG M. FENYVESSI,
Strada Vămel Nr. 21.

Mare ocaziune de Crăciun.

La esposițiile hygienice din Cairo in anul 1895 și in Londra la anul 1893 a fost premiat **Spiritul Reuma a lui Widder** cu diploma de onóre și cu medalle de aur. Probat de capacitiții medicale și întrebuințat cu succes in spitale

SPIRTUL-REUMA
și FLUID de PUTERE,

are efect sigur la tóte părțile corpului și anume: contra reumatismului durere de nervi. șoldină, ischias, asthmă ș. a. In multe casuri efectul este atât de mare, că după o fricțiune încetează durerile.

Dureri de dinți și cap vindecă in 5 minute

Prețul unei sticle cu instrucție 1 coronă, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal in Budapesta: la farmacia D-lui Josif Török Király-utoza nr. 12. și Andrássy körút nr. 26, și la d-l Dr. A. Egger, Váci körút 17. asemenea in tóte farmaciile din provinciă, precum și la proprietarul

WIDDER GYULA
farmacist in Sátorajka-Újhely.

Comandó din provinciă se efectuează prompt.

Depou in Braşov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemen, Friedrich Stenner, Karl Schuster, Ed. Kugler. In Cobalm: la E. Victor Milas.

9-20,1582.

La prea înalta poruncă a **Maiest. Sale Apost. c. și reg.**

A XXXVI LOTERIE de stat c. r.
pentru scopuri de binefacere civile din Cisleitania.

Loteria acésta unică in Austro Ungaria legal concesionată conține **18.435 câștiguri in bani gata** cu suma totală de **512.980 Cor.**

Câștigul principal 200,000 corone bani gata.

Trage-rea urméză irevocabil la 15 Dec. 1904. Un los costă 4 corone.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat in Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(1517,6-10.)

Săpun SCHICHT.
MARCA:

Cerbu seu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămătore.

Se capătă pretutinden!

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

22-00.(725)